

SOTSIAALMINISTEERIUM

KINNITATUD
sotsiaalkaitseministri ...jaanuari 2024. a
käskkirjaga nr ...
„Heaolu tulemusvaldkonna programmide 2024 –2027 kinnitamine“
Lisa 1

© Aron Urb

PROGRAMM

Lapsed ja pered

2024-2027

Sissejuhatus

Heaolu tulemusvaldkonna laste ja perede programm on koostatud heaolu arengukava 2023–2030 elluviimiseks ja eesmärkide täitmiseks, tagades peredele vajaliku toe perede loomiseks ja laste kasvatamiseks ning vähendades perede vaesust ja ebavõrdsust.

Programm keskendub lapse õiguste ja heaolu edendamisele, lastekaitse ja laste hoolekande arendamisele, perede toimetuleku parandamisele, vägivalda ennetamisele ja vägivaldaohvrite toetamisele. Programm aitab saavutada heaolu arengukava 2023–2030 alaeesmärki nr 1.

Tulemusvaldkond	Heaolu (HE)
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eesti on riik, kus inimesed on hoitud, ebavõrdsus ja vaesus väheneb ning toetatud on kõikide pikk ja kvaliteetne tööelu
Valdkonna arengukava	Heaolu arengukava 2023–2030 (HEA)
Programmi nimi	Laste ja perede programm
Programmi eesmärk	Eesti on hea paik pere loomiseks ja laste kasvatamiseks ning Eesti lapsed on õnnelikud, kasvades hoolivas, kaasavas, turvalises ja arendavas keskkonnas. Vägivaldaohvritele on tagatud abi traumast taastumiseks ja iseseisva toimetuleku saavutamiseks.
Elluviimise periood	2024–2027
Peavastutaja	Sotsiaalministeerium (SoM)
Kaasvastutajad	Sotsiaalkindlustusamet (SKA), Tervise Arengu Instituut (TAI), Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus (TEHIK)

Programm panustab oma tegevustega riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ vajalikesse muutustesse „Kujundame tervikliku rahvastiku- ja perepoliitika kestliku rahvastiku ja heaolu tagamiseks“, „Toetame vaimset tervist ning vähendame vaimset ja füüsilist vägivalda“, „Parandame erivajadusega inimeste heaolu ja ühiskondlikku aktiivsust ning tõhustame pikaajalise hoolduse süsteemi“. Samuti aitab programm kaasa „Eesti 2035“ möödikuga „Kohortsündimuskordaja“ 2035. aastaks seatud eesmärgi saavutamisele.

Programm panustab ÜRO säästva arengu eesmärkide saavutamisesse:

Programmi elluviimiseks kasutatakse järgmisi välisvahenditest rahastatavaid meetmeid:

- 21.4.1.2 „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetsed ja vastavad perede vajadustele“ (Euroopa Regionaalarengu Fond);
- 21.4.7.9 „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetsed ja vastavad perede vajadustele“ (Euroopa Sotsiaalfond+);
- 21.4.9.3 „Lastele ja peredele suunatud teenused on kvaliteetsed ja vastavad perede vajadustele“ (Euroopa Sotsiaalfond+);
- Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra toetus programmist „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“.

Programmi tegevuste struktuuris ei ole võrreldes varasema programmiga (2023–2026) muudatusi tehtud.

Programmi eesmärk, möödikud ja rahastamiskava

Laste ja perede programmi eesmärk

Eesti on hea paik pere loomiseks ja laste kasvatamiseks ning Eesti lapsed on õnnelikud, kasvades hoolivas, kaasavas, turvalises ja arendavas keskkonnas. Vägivallaohvritele on tagatud abi traumast taastumiseks ja iseseisva toimetuleku saavutamiseks.

Programmi möödikud	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Soovitud ja tegelike laste arvu vahe* <i>Allikas: Täpsustub</i>	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Laste suhtelise vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse määr <i>Allikas: Eurostat (EU-SILC)</i>	16,6%	16,2%	16,1%	16,1%	15,8%
Ohvriabi teenuste üle-eestilise kättesaadavuse tagatus** <i>Allikas: Sotsiaalkindlustusamet</i>	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

* Meetodika on väljatöötamisel ja allikas selgumisel.

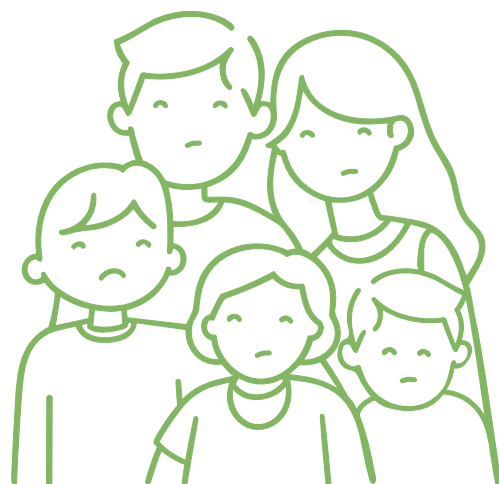
** Möödiku algtase ja sihttasemed on Sotsiaalkindlustusameti poolt väljatöötamisel.

Programmi rahastamiskava	Eelarve		Eelarve prognoos		
	2023	2024	2025	2026	2027
Programmi kulud	1 029 501 048	1 001 126 051	1 041 880 616	1 073 916 275	1 095 411 195
Meede 1.1. Lastega perede majandusliku toimetulekut ning töö- ja pereelu ühitamist toetav sotsiaalkaitsesüsteem	985 737 039	950 781 165	992 137 846	1 017 837 794	1 040 691 602
Tegevus 1.1.1. Hüvitised ja toetused lastele ja peredele	985 737 039	950 781 165	992 137 846	1 017 837 794	1 040 691 602
Meede 1.2. Laste ja perede heaolu ning vägivallaohvrite õiguste tagamine toimiva lastekaitse- ja ohvriabi-süsteemi kaudu	35 143 846	41 924 859	41 162 849	47 370 124	45 851 213
Tegevus 1.2.1. Abivajavaid lapsi ja peresid toetavad teenused	29 039 071	34 363 793	33 973 336	40 306 620	30 972 229
Tegevus 1.2.2. Lapsi ja peresid toetavate meetmete arendamine ja pakkumine	2 301 747	2 438 829	2 408 883	2 407 730	2 382 104
Tegevus 1.2.3. Laste ja perede ning ohvriabi valdkonna arendamine	3 803 028	5 122 237	4 780 630	4 655 773	12 496 881
Meede 1.3. Ohvriabi teenuste ja hüvitiste tagamine	8 620 163	8 420 027	8 579 921	8 708 358	8 868 380
Tegevus 1.3.1. Teenused ohvritele ja vägivallatsejatele	8 620 163	8 420 027	8 579 921	8 708 358	8 868 380

Hetkeolukorra analüüs

Laste ja perede toetamine

Lastega perede heaolu üks näitaja on majanduslik toimetulek. Vaesusrisk ohustab neid peresid, kus ülalpidajaid on vähem kui ülalpeetavaid, näiteks üksikvanemaga pered ja lasterikkad pered. Selleks et suurendada laste heaolu ja perede kindlustunnet ning väärtustada lapsi ja laste kasvatamist, on oluline riigi piisav toetus, sealhulgas perehüvitiste reaalväärtuste säilimine ning seos palga- ja elukalliduse tõusuga. Lisaks mõjutavad lapse heaolu ja arengut oluliselt peresuhete kvaliteet ja vanemlikud oskused. Vanemaharidus ja vanemliku toimetuleku toetamine eri vanuses laste vanematele tuleb muuta kättesaadavamaks. Laiendamist vajab kogukondlike ennetus- ja peretöökeskuste võrgustik, et pered saaksid õigeaegset ja asjatundlikku abi laste kasvatamisel, vanemaks ja partneriks olemisel ning lapse abivajadusega tegelemisel.

5,7%

Eesti lastest vajasis 2022. aastal sotsiaal-, haridus- ja/või tervishoiuvaldkonnast lisatuge.

2022. aastal algatati lastekaitse või -hoolekande teemal uusi juhtumimenetlusi 3626 lapse puhul ja samal aastal menetleti kohalikes omavalitsustes ligi 15 000 abivajava lapse juhtumit ehk **5,7% kõigist lastest vajavad sotsiaal-, haridus- ja/või tervishoiuvaldkonnast lisatuge**. 2022. aastal registreeriti 530 lapse vastu suunatud seksuaalkuritegu, mille pani sageli toime lapsele lähedane isik. Registreeriti üle 3200 perevägivallakuriteo, millest 26% puhul oli laps pealtnägija või vahetu kannatanu. **2022. aastal eraldati perest enamasti lapse väärkohtlemise või hooletusse jätmise tõttu 310 last**. Kokku viibis 2022. aasta lõpus asendushooldusel 2320 last (koos lapsendajaperedes kasvavate lastega ligi 2900 last). Kuigi lapse eelistatud kasvukeskkond ka asendushooldusel on pere, elas 2022. aasta lõpus asutusepõhisel hooldusel ca 33% kõigist asendushooldust vajavatest lastest (765 last). Nendest 1,4% (11 last) olid alla 3-aastased.

Muret tekitab ka suur **psüühikahäirega laste arv**. Viimastel aastatel on kuni 19-aastaste seas igal aastal registreeritud umbes 4500 uut ambulatoorset psühhiaatrilist haigusjuhtu, 2022. aastal kasvas see hüppeliselt enam kui 5620 uue haigusjuhuni. Lasteabitelefoni **pöörduakse järjest enam just laste vaimse tervise teemadel**, sealhulgas enesevigastamine ja suitsiidid. 2022. aastal sooritas suitsiidi neli alla 15-aastast ja viis 15–19-aastast noort. Abivajavatele lastele ja nende peredele pakutakse mitmeid teenuseid ja tugimeetmeid, ent vanemate sõnul on abi saamine sageli keeruline ja aeganõudev ega toeta probleemide ennetamist. Lapse abivajaduse hindamine ja abi osutamine on killustunud eri valdkondade ja asutuste vahel, osapoolte rollid on ebaselged ning puudub terviklik ülevaade perele vajalikust toest. **Vähe on spetsiifiliste vajadustega lastele mõeldud kompleksteenuseid** ning mitmed teenused on seotud puude raskusastmega, mis vähendab võimalusi ennetavaks ja kiireks abi pakkumiseks.

Viimastel aastatel on tänu universaalsetele peretoetustele, töötuse vähenemisele ja lapsevanemate töise tulu suurenemisele vähenenud laste vaesus ja materiaalne ilmajätus – Eurostati andmetel elas 2022. aastal suhtelises vaesuses või sotsiaalses tõrjutuses¹ 16,6% Eesti lastest (ehk 43 000 last). Eelnevate aastatega võrreldes suurenes taas nii absoluutses kui suhtelises vaesuses elavate laste osatähtsus – Statistikaameti andmetel elas 2022. aastal² Eesti lastest 4% absoluutses vaesuses (ca 10 700 last) ning 16% suhtelises vaesuses (ca 43 100 last). Laste vaesust mõjutab peamiselt nende vanemate tööturustaatus, kuid vaesusrisi põhjustab ka see, kui peres on vaid üks ülalpidaja. Absoluutse vaesuse suurenemismõjutas 2022. a elatusmiinimumi kiire kasv tarbijahinnaindeksi suurenemise tõttu ning suhtelist vaesust see, et võrreldes 2021. aastaga jäi lastega leibkondade sissetulek samale tasemele. 2021. aasta suhtelise vaesuse piiri ja sissetuleku kasvu mõjutasid ka enne pensioniiga tehtud II kogumispensionisamba väljamaksed. **Erinevate peretüüpide võrdluses on kõige suuremas vaesusriskis ühe vanemaga (enamasti emaga) pered**, kellest 34,8% elas 2022. aastal suhtelises vaesuses ning 12,7% absoluutses vaesuses.

Ohvriabi arendamine

33,3%

Eesti naistest on kogenud seksuaalset ja/või füüsilist vägivalda oma partneri poolt.

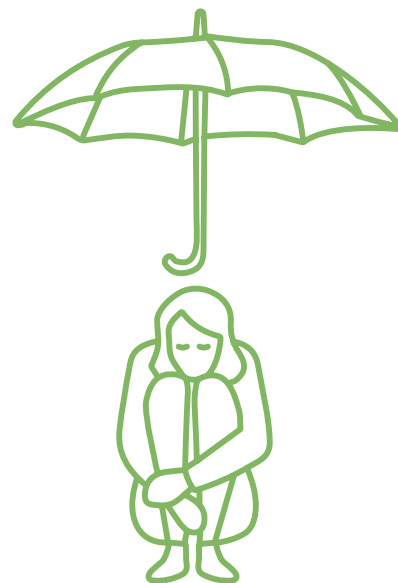
Paraku satuvad paljud Eestis elavad lapsed, noored, täiskasvanud ja eakad kuriteo ja vägivalda ohvriks. Naistevastane vägivald on väga ulatuslik paarisuhtes – iga kolmas Eesti naine on kogenud oma partneri poolt seksuaalset ja/või füüsilist vägivalda. 2022. aastal registreeriti Eestis 25 663 kuritegu, millest 5429 olid kehalise väärkohtlemise ja 613 seksuaalkuriteod. Samuti registreeriti 3244 perevägivallakuritegu ning 7 perevägivaldaga seotud tapmist ja mõrva (koos katsetega). 2022. aastal jõudis ohvriabisse 4636 kannatanut, kes olid seotud 3719 juhtumiga. Ohvriabi kriisitelefoni 116 006 tehtud kõnede arv 2022. aastal kasvas, pöörduiti 8241 korral, mis on kolmandiku võrra rohkem kui 2021. aastal. Eelduslikult on kõnede arvu suurenemiseni viinud suurem teadlikkus kriisitelefoni. Kriisitelefoni kõnedest oli otseselt perevägivalda teemadega seotud 6%.

1 Eurostat avaldab vaesuse andmed uuringuaasta järgi ehk 2022. aasta suhtelise vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse näitaja hõlmab 2021. aasta sissetulekul põhinevat suhtelise vaesuse näitajat. Eesti Statistikaamet avaldab vaesuse näitajad sissetulekuaasta järgi.

2 Sissetulekuaasta järgi, uuringuaasta 2023.

Ohvriabist ei olda Eestis piisavalt teadlikud ning enamik ohvreid ei jõua ohvriabiteenusteni. Spetsialistide teadlikkus trauma mõjudest kannatanule on ebapiisav, alati ei osata traumareaktsioone ära tunda ega neile adekvaatselt reageerida. Spetsialistidel on kohati negatiivsed hoiakud vägivallaohvrite suhtes, puuduvad teadmised vägivalla tekkepõhjuste ja tagajärgede kohta. Murekohaks on ka ohvriabi väljareageerimise võimekuse vähesus.

Uuenenud tööülesannete ja suurenenud ootuste tõttu ei ole ohvriabis tagatud piisav inimressurss kõigi ülesannetega toimetulekuks. Vägivalla ennetamiseks ja ohvriabisse pöördumise hõlbustamiseks on vaja suurendada ühiskonna teadlikkust ja koordineerida koostööd ohvritele pakutavate tugiteenuste osutamisel, samuti arendada jätkuvalt teenuseid, et tagada asjakohane abi. **Vägivalla toimepanijatega** on vaja senisest enam tegeleda, sealhulgas siduda ohvri abistamine ja töö vägivalla toimepanijaga selliselt, et ohvri õigused on tagatud ja vägivalla jätkumine takistatud. **Taastava õiguse teenuste kättesaadavust** on vaja parandada, et võimaldada kahjude heastamist. 2023. aasta aprillis jõustunud uus ohvriabi seadus lahendab mõningal määral probleemi, et sihtrühm ei jõua traumast taastumist toetava vaimse tervise abini ega ka kuriteoohvri hüvitiseni. Kuriteoohvri hüvitise süsteemi keerukuse ja vähese teadlikkuse tõttu taotleb kuriteoohvri hüvitist väga väike osa raske tervisekahjustusega lähisuhtevägivalla ohvritest – hinnanguliselt võiks hüvitist taotleda üle 500 inimese, kuid praegu saab igakuist toetust 20 inimest. **Kuriteoohvri hüvitise süsteemi reformi** tulemusena muutub kuriteoohvri hüvitise saamine ohvritele selgemaks.

Järgneva nelja aasta olulised tegevused

- 2024. aastal jätkatakse **erivajadusega laste tugisüsteemi reformiga**, mille eesmärk on lihtsustada erivajadusega lapse ja tema pere teekonda abini, vähendada dubleerivaid hindamisi tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusvaldkonnas, töötada välja automatiseeritud klienditeekonnad lastele, kelle abivajadus ajas oluliselt ei muutu ja kelle seisundi hindamiseks kulub praegu ebamõistlikult palju ressursi. Samuti on eesmärk muuta puude raskusastme tuvastamise protsess läbipaistvamaks ning siduda teenuste saamise õigus lahti puude raskusastme olemasolust. Reformi üks rõhuasetusi on ennetustöö ja laste probleemide varajasel märkamisel. Muudatuste elluviimine on kavandatud etapiviisi kuni 2027. aastani. 2024. aastal töötatakse välja sotsiaalhoolekande seaduse jt seaduste muutmise seaduse eelnõu rehabilitatsiooniteenuste arendamiseks.
- **Lastekaitsekorralduse uuendamine**, et tagada lastekaitsetöö lapse- ja pereseksus ning professionaalne ja motiveeritud tööjõud. 2023. aastal alustati lastekaitse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamisega, samuti tehakse ettevalmistusi sotsiaaltöö õppekavade kaasajastamiseks ning katsetatakse lastekaitse juhtumikorralduse mudelit perspektiiviga kehtestada üle-eestiline juhtumikorralduse standard.
- Vaesuse leevendamise eesmärgil **jätkatakse üksikvanemate toetamise paketi kaasajastamist**. Alates 1. jaanuarist 2024 suureneb elatisabi 100 eurolt 200 eurole kuus. 2023. aastal valmis toitjakaotajapensiooni muudatuste väljatöötamiskavatsus, mille kohaselt muutub toitjakaotuspension kuni 24-aastastele toetust saavatele lastele ja noortele ühesuguseks ja indekseeritavas summas väljamakstavaks perehüvitiseks. Seaduseelnõu valmib 2024. aastal ning muudatused on plaanitud jõustumata 2026. aastal.
- 2024. aastal **alustatakse kuriteoohvri hüvitise reformi elluviimisega**. Kuigi uus ohvriabi seadus lihtsustab kuriteoohvri hüvitise taotlemist ja tagab suurema toe raske vägivallakuriteo tõttu kannatanutele, on see tervikuna jätkuvalt liiga keerukas süsteem. Reform muudab hüvitise taotlemise lihtsamaks ja selgemaks. Süsteemi uuendatakse nii õiguslikult kui infotehnoloogiliselt. Vajalik on **ohvriabiteenuste jätkuv arendamine** ning 2023. aasta aprillis jõustunud ohvriabi seaduse edukas rakendamine.

Meetmed, programmi tegevused ja teenused

Järgnevalt on välja toodud programmi tegevused ja nende elluviimiseks kavandatud olulisemad plaanid. Teenuste detailne kirjeldus on kajastatud lisan 1.

Meede 1.1. Lastega perede majanduslikku toimetulekut ning töö- ja pereelu ühitamist toetav sotsiaalkaitstesüsteem

Meetme eesmärk: tagatud on lastega perede materiaalne kindlustatus ning töö- ja pereelu ühitamine, mis läbi paraneb laste ja perede heaolu.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Laste absoluutse vaesuse määr <i>Allikas: Statistikaamet, Eesti sotsiaaluuring</i>	4%	≤2,7%	≤2,7%	≤2,7%	≤2,7%
0–2-aastaste lastega 25–49-aastaste meeste ja naiste hõivelõhe <i>Allikas: Statistikaamet, Eesti tööjõu-uuring</i>	28,4 pp (2022)	väheneb	väheneb	väheneb	väheneb

Tegevus 1.1.1. Hüvitised ja toetused lastele ja peredele

Tegevuse eesmärk: hüvitised ja toetused on kaasajastatud ning pakuvad peredele majanduslikku tuge.

Tegevuse raames makstakse erinevaid hüvitisi ja toetusi lastele ja peredele, suurimad neist on vanemahüvitis ja peretoetused. Vanemahüvitise peamine eesmärk on lapse sündimisel säilitada riigi hüvitise andmisega vanemale varasem sissetulek ning toetada töö- ja pereelu ühitamist. Peretoetuste eesmärk on tagada lastega peredele laste hooldamise, kasvatamise ja õppimisega seotud kulutuste osaline hüvitamine. Tegevuse raames makstakse sünnitoetust, lapsendamistoetust, kolmikute ja enamaarvuliste mitmikute toetust, lapsetoetust, lasterikka pere toetust, lapsehooldustasu (uusi ei määrata enam alates 01.09.2019, üleminekusätte alusel varem määratud hüvitist makstakse kuni 31.08.2024), üksikvanema lapse toetust ja eestkostel oleva lapse toetust. Samuti hõlmab tegevus ajateenija, asendusteenistuja ja reservväelase lapse toetust. Tegevuse alla kuuluvad veel toetused puudega lastele ja nende vanematele, elatisabi, lapsevanemate pensioni- ja ravikindlustuskaitse ning lapsepuhkuste tasu.

1. jaanuarist 2024 on lasterikka pere toetuse suurus 3–6 lapse puhul 450 eurot kuus ning 7 ja enama lapse puhul 650 eurot kuus. Lisaks suureneb elatisabi, mida riik maksab lapsele juhul, kui elatist maksuma kohustatud vanem elatist ei maksa või ei tee seda vajalikus mahus, 100 eurolt 200 eurole kuus.

Perioodil 2024–2027 on kavas:

- Toitjakaotuspensionisüsteemi ümberkorraldamine, mille kohaselt muutub toitjakaotuspension toetust saavatele lastele ja noortele ühesuguses summas väljamakstavaks perehüvitiseks. Seaduseelnõu valmib 2024. aastal ning muudatused on plaanitud jõustuma 2026. aastal. Süsteemi rakendamiseks 2026. aastast on vaja teha 2025. aastal IKT-arendus.
- Analüüsi ja ettepanekute koostamine peretoetuste ja vanemahüvitise eesmärgipärasuse parandamise kohta.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Peretoetuste väljamakstud summa ühe lapse kohta aastas (eurot) <i>Allikas: Statistikaamet, Sotsiaalministeeriumi arvutused</i>	1239	tõuseb	tõuseb	tõuseb	tõuseb

Meede 1.2. Laste ja perede heaolu ning vägivallaohvrite õiguste tagamine toimiva lastekaitse- ja ohvriabisüsteemi kaudu

Meetme eesmärk: lapse õigused on tagatud ning toimiv lastekaitstesüsteem väärtustab iga last, pakkudes peredele vajalikku abi lapse arengu ja heaolu toetamiseks. Vägivallaohvrite õigused on tagatud ning toimiv ohvriabisüsteem aitab kaasa iseseisva toimetuleku saavutamisele.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Osakaal lastest (4.–11. klass), kes on eluga üldiselt rahul <i>Allikas: Lapse õiguste ja vanemluse uuring (2018, Praxis, Sotsiaalministeeriumi tellimus)</i>	82% (2018)*	säilib või tõuseb	säilib või tõuseb	säilib või tõuseb	säilib või tõuseb
Lapsevanemad, kes tunnevad, et vajaksid nõu ja abi, ent ei tea, kuhu või kelle poole pöörduda või ei söanda kellegi poole pöörduda <i>Allikas: Lapse õiguste ja vanemluse uuring (2018, Praxis, Sotsiaalministeeriumi tellimus)</i>	53% (2018)*	säilib või langeb	säilib või langeb	säilib või langeb	säilib või langeb

* Lapse õiguste ja vanemluse uuring tehakse uuesti 2023–2024.

Tegevus 1.2.1. Abivajavaid lapsi ja peresid toetavad teenused

Tegevuse eesmärk: arendada vanemlikke oskusi ning pakkuda suurema abivajadusega lastele ja peredele sobivaid teenuseid lapse arengu ja iseseisva toimetuleku toetamiseks.

Tegevuse raames arendatakse vanemate vanemlikke oskusi, et ennetada ja vähendada laste väärkohtlemist ja vaimse tervise probleeme ning suurendatakse lapsevanemate teadlikkust vanema rollist laste arengu toetamisel, rakendatakse lastekaitse korraldusmudelit ja arendatakse pereteenuseid. Sotsiaalkindlustusamet pakub perelepitusteenust ja taastava õiguse teenust.

Seksuaalselt väärkoheldud ja seksuaalselt väärkohtlevalt käituvate laste abistamiseks pakub Sotsiaalkindlustusamet lastemajateenust. Tegevus hõlmab ka kinnise lasteasutuse teenust, mis pakub ajutist ööpäevaringset tuge ja turvalisust noortele, kelle käitumine seab tugevalt ohtu nende enda või teiste elu, arengu ja/või tervise ning seetõttu on vajadus piirata nende vabadust. Mitmedimensioonilist pereteraapiat (MDFT – Multidimensional Family Therapy) pakutakse tõsise riskikäitumise ja mitmekülgse abivajadusega noortele ja nende peredele. Tegevuse raames tegeletakse asendushoolduse korraldamise ja arendamisega, et parandada asendushoolduse kvaliteeti ning suurendada perepõhise asendushoolduse pakujate hulka ja peres kasvavate laste osakaalu.

Tegevus hõlmab ka 1) erivajadusega laste rehabilitatsiooniteenust, mille eesmärk on toetada laste eakohast arengut ja toimetulekut ning soodustada haridusasutuses õppimist ja oma eakaaslastega suhtlemist, ja 2) erivajadusega laste abivahenditeenust, millega toetatakse abivahendite ostmist või rentimist. Samuti pakutakse selle tegevuse raames saatjata alaealisele välismaalasele juhtumikorraldust ja asendushooldusteenust.

Perioodil 2024–2027 on kavas:

- Erinevate vanemlusprogrammide pakkumine ja arendamine, et toetada lapseootel ja lapse saanud peresid ning suurendada lapsevanemate teadlikkust vanema rollist.
- Kogukondlike ennetus- ja peretöökeskuste loomine, et suurendada KOV-is perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust, muuta peredele vajalik info ühest kohast kättesaadavaks ning luua kodulähedased võimalused tervise-, sotsiaal- ja psühholoogilisele abile juurdepääsuks, rõhuasetusega võimalike riskide varajasel märkamisel.
- Ennast või teisi kahjustava seksuaalkäitumisega laste abivajaduse hindamise ja abistamise meetodite arendamine, sealhulgas hindamisvahendite ja käsiraamatute tõlkimine ja hankimine ning spetsialistide koolitamine, lastemaja teenuste ja võrgustikutöö arendamine, ravimeeskondade täiendõpe seksuaalse väärkäitumise ja parafiliate ravi alal.

- Kinnise lasteasutuse teenuse vajaduse hindamise süsteemi arendamine ja jätkutoe mudeli käivitamine. Samuti on kavas töötada välja teenuse osutamise ühtsed sisu ja kvaliteedi põhimõtted.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Laste osakaal (4.–11. klass), kes on kogunud kehalist karistamist <i>Allikas: Lapse õiguste ja vanemluse uuring (2018, Praxis, SoM tellimus)</i>	16,5% (2018)	langeb	langeb	langeb	langeb
Perest eraldatud laste osakaal 0–17-aastastest lastest <i>Allikad: Sotsiaalministeerium ja Statistikaamet</i>	0,12%	langeb	langeb	langeb	langeb

Tegevus 1.2.2. Lapsi ja peresid toetavate meetmete arendamine ja pakkumine

Tegevuse eesmärk: tagada Eestis elavate laste heaolu lastekaitsepoliitika rakendamise riigi ja kohalike omavalitsuste valdkondadevahelises koostöös.

Tegevuse raames koordineerib Sotsiaalkindlustusamet valdkondadeülest lastekaitsealast koostööd ja ennetustegevusi ning korraldab lastekaitsetöötajate täienduskoolitusi eesmärgiga parandada lastekaitsealase ennetustöö kvaliteeti ning aidata kaasa laste ja noorte arengu, kaasatuse ja heaolu toetamisele perekonnas, haridusasutuses, kogukonnas ja ühiskonnas tervikuna. Sotsiaalkindlustusamet pakub KOV-idele lastekaitsealase nõustamise teenust, suurendades sellega kohalikul tasandil lastekaitse võimekust ja teenuste osutamise edukust.

Tegevus sisaldab ka lastekaitse telefoniteenuseid, mis hõlmavad kompleksteenusest lasteabitelefoni 116 111, kadunud laste telefoni 116 000 ja spetsialistide ööpäevaringset nõustamist ning teenusega seotud ennetus- ja teavitustegevust.

Perioodil 2024–2027 on kavas:

- Lastekaitsetöötajate pädevuse hoidmine ja suurendamine täienduskoolituste kaudu, mis toetavad lastekaitsetöötajate praktiliste oskuste ja teadmiste paranemist. Kavas on välja arendada ka maakonnapõhised lastekaitsetöötajate võrgustikud, et toetada ühiste täienduskoolituste ja supervisioonide pakkumist.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
KOV-ide taotluste arv Sotsiaalkindlustusametile lastekaitsejuhtumite lahendamiseks abi saamisel (riigisisene nõustamine ja rahvusvaheliste juhtumite vahendamine) <i>Allikas: Sotsiaalkindlustusamet</i>	181 (2022)	217	238	261	295
KOV-iderahulolu Sotsiaalkindlustusameti tegevusega KOV-ide nõustamisel ja toetamisel* <i>Allikas: Sotsiaalkindlustusamet</i>	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

* Möödiku meetodika on väljatöötamisel.

Tegevus 1.2.3. Laste ja pere ning ohvriabi valdkonna arendamine

Tegevuse eesmärk: kvaliteetne laste- ja perepoliitika ning ohvriabipoliitika väljatöötamine ja selle elluviimise tagamine.

Tegevuse sisuks on laste- ja perepoliitika väljatöötamine ja ellurakendamine, et aidata kaasa laste õiguste ja heaolu tagamisele, toetada pere sotsiaalmajanduslikku toimetulekut ja soodustada laste sündi. Samuti hõlmab tegevus ohvriabiteenuseid ja -toetusi puudutava poliitika väljatöötamist ja elluviimise korraldamist.

Tegevuse raames tegeletakse ka töötavate lapsevanemate töö ja pereelu ühitamise toetamiseks peresõbraliku tööandja märgise programmi rakendamise, samuti asendushoolduse arendamisega ning tugiteenuste ja koolituste pakkumise koordineerimisega.

Perioodil 2024–2027 on kavas:

- Erivajadusega laste tugisüsteemi reformiga jätkamine. Selle raames on plaanis lihtsustada erivajadusega lapse ja tema pere teekonda abini, vähendada dubleerivaid hindamisi tervishoiu-, sotsiaal- ja haridusvaldkonnas, töötada välja automatiseeritud klienditeekonnad lastele, kelle abivajadus ajas oluliselt ei muutu ja kelle seisundi hindamiseks kulub praegu ebamõistlikult palju ressursi. 2024. aastal töötatakse välja sotsiaalhoolekande seaduse jt seaduste muutmise seaduse eelnõu rehabilitatsiooniteenuste arendamiseks.
- Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine. See hõlmab endas lastekaitse juhtumikorralduse mudeli väljatöötamist, et ühtlustada lastekaitsetöö kvaliteeti ning tagada seeläbi laste ja pere parem abistamine. Uue mudeli rakendamiseks on planeeritud toetada kohalikke omavalitsusi taotlusvoorude kaudu. Samuti täiendatakse lastekaitsetöötajate tööriistaportfelli ja kaasajastatakse sotsiaaltöö õppekavasid.
- Puude raskusastme tuvastamise protsessi uuendamine. Kavas on muuta puude raskusastme tuvastamine läbipaistvamaks ning siduda teenuste saamise õigus lahti puude raskusastme olemasolust. Muudatuste elluviimine on kavandatud etapiviisi kuni 2027. aastani.
- Suure abivajaduse ja kompleksprobleemidega lastele pakutavate ööpäevaringsete teenuste arendamine, mis hõlmab ka korraldus- ja rahastamismudeli väljatöötamist, et pakkuda lastele nende vajadustele vastavat teenust.
- Perepõhise asendushoolduse arendamine. Selleks on 2024. aastal kavandatud välja töötada asendushooldust puudutava seaduseelnõu muudatused, mille eesmärk on reguleerida hooldusperedele pakutavate tugi-teenuste korraldust.
- Peresõbraliku tööandja märgise mudeli arendamise ja väljastamise jätkamine, mis sisaldab muu hulgas tööandjate nõustamist ja koolitamist ning muid neile suunatud arendustegevusi, mille eesmärk on toetada lapsevanemate töö- ja pereelu ühitamist.
- Kuriteoohvri hüvitise süsteemi ja maksmise aluste muutmine, et hüvitis oleks ohvritele hõlpsamini kättesaadav ja jõuaks vajaliku sihtrühmani.
- Lähisuhtevägivalla ennetamine ja vähendamine. Selleks tuleb arendada tugimeetmeid kannatanu turvalisuse ja kaitse tagamiseks ning teenuseid vägivalla toimepanijatele, mis aitavad ennetada tulevikus vägivalla toimepanemist. Samuti viiakse ellu lähisuhtevägivalla tegevuskava 2024–2027 ning jätkatakse vägivalla ennetuse kokkuleppe tegevuste elluviimist.
- Sisejulgeolekufondi (ISF) erimeetme projekti „Koostöövõime arendamine inimkaubanduse ohvrite tuvastamiseks ja abistamiseks Eestis“ elluviimine koostöös Justiitsministeeriumiga, mille eesmärk on luua uus inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ja abistamise juhendmaterjal ning töötada välja koolitused inimkaubanduse ohvrite abistamise teemal.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Laste- ja perepoliitika ning ohvriabipoliitika on kujundatud ja elluviimine korraldatud <i>Allikas: Sotsiaalministeerium</i>	jah	jah	jah	jah	jah

Meede 1.3. Ohvriabiteenuste ja hüvitiste tagamine

Meetme eesmärk: tagada õigeaegne ja piisav abi kuriteo, vägivalla ja kriisisündmuse ohvritele.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Elanikkonna teadlikkus ohvriabist* <i>Allikas: Täpsustub</i>	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

* Metoodika on väljatöötamisel ja allikas selgumisel, algfase ja sihttasemed seatakse metoodika kokkuleppimise järel 2023. aastal.

Tegevus 1.3.1. Teenused ohvritele ja vägivallatsetele

Tegevuse eesmärk: ohvritele ja vägivallatsetele suunatud teenuste osutamise korraldamine ning ohvritele hüvitiste tagamine.

Tegevuse raames osutatakse ohvritele ja vägivallatsetele ohvriabi seadusest tulenevaid teenuseid:

- ohvriabi põhiteenus, mille eesmärk on tagada kuriteo, vägivalla või kriisijuhtumi ohvritele asjakohane toetus ja abi;
- psühhosotsiaalne abi kriisijuhtumi korral kriisijuhtumi ohvritele, et tulla juhtunuga toime, vähendada selle mõju igapäevasele tegutsemisele ning taastada iseseisev toimetulek;
- naiste tugikeskuse teenus, mille eesmärk on tagada turvaline keskkond, nõustamine ja ajutine majutus vägivalla ohvriks langenud naistele ja nendega kaasas olevatele lastele;
- seksuaalvägivalla kriisiabi, et aidata kaasa ohvri füüsilisele ja psühhosotsiaalsele taastumisele;
- inimkaubandusohvrite teenus, mille raames abistatakse inimkaubanduse ohvriks langenuid majutuse, toitlustuse, materiaalse, psühholoogilise ja juriidilise abiga jms;
- vägivallast loobumise toetamise teenus, mille eesmärk on tagada vägivalla toimepanijatele tõhus sekkumine, mis ennetaks korduvrikkumisi;
- traumast taastumist toetav vaimse tervise abi, mille eesmärk on soodustada ohvri psühhosotsiaalse tasakaalu taastumist ning vähendada ohvri psüühika- ja käitumishäirete tekkimise tõenäosust või nende intensiivsust.

Tegevuse raames makstakse kuriteoohvri hüvitist, mis on suunatud neile, kes on Eesti Vabariigi territooriumil langenud vägivallakuriteo ohvriks ning on seetõttu saanud raske tervisekahjustuse ja varalise kahju.

Möödik	Tegelik 2022	Sihttase 2024	Sihttase 2025	Sihttase 2026	Sihttase 2027
Klientide rahulolu ohvriabi nõustamis-teenusega <i>Allikas: Sotsiaalkindlustusamet</i>	78% (2020)*	vähemalt 85% soovitaks	vähemalt 85% soovitaks	vähemalt 85% soovitaks	vähemalt 85% soovitaks

* Metoodika on Sotsiaalkindlustusameti poolt uuendamisel

Programmi juhtimiskorraldus

Laste ja perede programmi on koostanud Sotsiaalministeerium koostöös asjaomaste haldusala asutustega. Programm koostatakse neljaks aastaks, pidades silmas heaolu arengukava 2023–2030, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi ja riigi pikaajalise strateegia „Eesti 2035“ eesmärgi. Programmi kinnitab sotsiaalkaitseminister pärast 2024. aasta riigieelarve seaduse vastuvõtmist ning see avalikustatakse Sotsiaalministeeriumi kodulehel.

Programmi täiendatakse igal aastal ühe aasta võrra ning see on kooskõlas riigi eelarvestrateegiaga ja riigi rahaliste võimalustega. Programmi tegevuste eesmärgi aitavad toetada tulemusvaldkonna „Heaolu“ teised programmid (Sotsiaalministeeriumi „Sotsiaalhoolekandeprogramm“ ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi ühisprogrammid „Tööturuprogramm“ ja „Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdsete võimaluste programm“). Teistest tulemusvaldkondadest toetavad programmi eesmärgi enim tulemusvaldkonna „Siseturvalisus“ Siseministeeriumi programm „Siseturvalisus“ ja tulemusvaldkonna „Õigusriik“ Justiitsministeeriumi programm „Usaldusväärne ja tulemuslik õigusruum“.

Programmis seatud eesmärkide saavutamise ja mõõdikute seiramise eest vastutab Sotsiaalministeerium koostöös asjaomaste haldusala asutustega. Programmi täitmisest antakse aru heaolu arengukava 2023–2030 juhtkomisjonile ja tulemusvaldkonna iga-aastases aruandes. Juhtkomisjoni on kaasatud valdkonna peamised koostööpartnerid. Juhtkomisjoni ülesanded, liikmed ja koosolekute protokollid ning tulemusvaldkonna „Heaolu“ iga-aastased tulemusaruanded on avalikustatud Sotsiaalministeeriumi kodulehel.

LISA 1

Programmi teenuste kirjeldus

Meede 1.1. Lastega perede majanduslikku toimetulekut ning töö- ja pereelu ühitamist toetav sotsiaalkaitseüsteem

Tegevus 1.1.1. Hüvitised ja toetused lastele ja peredele

Elatisabi

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 203)

Elatisabi eesmärk on toetada lapse ülalpidamist, kui lapsevanem ei täida ülalpidamiskohustust või ei tee seda vajalikus ulatuses. Elatisabi on võimalik taotleda kohtumenetluse, täitemenetluse ja pankrotimenetluse ajal. Alates 1. jaanuarist 2024 suureneb elatisabi 100 eurolt 200 eurole kuus.

Vanemahüvitis

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 204)

Vanemahüvitise eesmärk on tagada asendussissetulek isikule, kes kasvatab alla kolmeaastast last, ning soodustada töö ja pereelu ühitamist. Vanemahüvitist on õigus saada õiguse tekkimise päevast alates lapse kolmeaastaseks saamiseni lapse kohta kuni 605 kalendripäeva, mis sisaldab ema vanemahüvitise, isa vanemahüvitise ja jagatava vanemahüvitise kalendripäevi. Vanemahüvitise suurus sõltub hüvitise saaja tulust, millele rakendub nii minimaalne kui ka maksimaalne määr. Isikule, kes tulu ei ole saanud, tagatakse seadusega fikseeritud hüvitise määra suurune sissetulek.

Lapsevanema pensioni- ja ravikindlustuskaitse

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 205)

Alates 2013. aastast sündinud lastega seoses on korruga ühel vanemal õigus saada lapse sünnist kuni tema 3-aastaseks saamiseni täiendavaid sissemakseid kogumispensioni ehk II pensionisamba kontole. Lapsevanema kogumispensioni kontole maksab riik iga kuu täiendavalt 4% Eesti keskmisest sotsiaalmaksuga maksustatavast ühe kalendrikuu tulust.

Ravikindlustuse tagab riik ühele alla 3-aastast last kasvatavale vanemale. Täiendavalt tasub riik sotsiaalmaksu ka isiku eest, kes saab lasterikka pere toetust seoses seitsme ja enama lapse kasvatamisega; isiku eest, kes ei tööta ning saab lasterikka pere toetust seoses kolme ja enama lapse kasvatamisega (üks lastest peab olema alla 8-aastane), ning isiku eest, kes ei tööta, aga kelle abikaasa töötab ning tema eest

tasub sotsiaalmaksu tööandja, samuti juhul, kui peres kasvab vähemalt üks alla 8-aastane laps või vähemalt kolm alla 16-aastast last.

Peretoetused

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 206)

Peretoetuste eesmärk on toetada laste kasvamist ning lastega perede heaolu ja elukvaliteeti, soodustades seeläbi laste sündi. Peretoetused on rahalised hüvitised, mis jagunevad ühekordseteks ja perioodilisteks hüvitisteks. Ühekordsed peretoetused on sünnitoetus ja lapsendamistoetus. Perioodiliselt makstavaid hüvitisi makstakse üks kord kuus jooksva kalendrikuu eest: lapsetoetus, lapsehooldustasu (uusi ei määrata enam alates 01.09.2019, üleminekusätte alusel varem määratud hüvitist makstakse kuni 31.08.2024), üksikvanema lapse toetus, eestkostetava lapse toetus, lasterikka pere toetus, ajateenija või asendusteenistuja lapse toetus, kolmikute ja enamaarvuliste mitmiketoetus.

Lapsepuhkuste tasu

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 207)

Lapsepuhkusele on õigus mõlemal töösuhtes oleval vanemal kümme tööpäeva ühe lapse kohta kuni lapse 14-aastaseks saamiseni, kuid mitme lapse kohta kokku kõige rohkem 30 kalendripäeva ühes kalendriaastas. Lapsepuhkuse eest on õigus saada hüvitist, mille ühe kalendripäeva suurus on 50% saaja keskmisest töötasust. Samuti hüvitab riik tööandjale selle töötaja keskmise töötasu, kes kasutab lisavaheaegu lapse rinnaga toitmiseks.

Puudega lapse sotsiaaltoetus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 211)

Riik maksab keskmise, raske või sügava puudega lapsele iga kuu toetust puudest tingitud lisakulude hüvitamiseks. Toetuse maksmise aluseks on eelnevalt tuvastatud puue, toetuse suurus sõltub puude raskusastmest ning see arvutatakse puudega inimeste sotsiaaltoetuste seaduses sätestatud protsendina sotsiaaltoetuse määrast. Harvikaigusega lapsele, kellel puude raskusastet ei tuvastata, makstakse harvikaigusega lapse toetust, mille eesmärk on ära hoida puude väljakujunemist.

Puudega lapse vanema lisapuhkepäevade tasu

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 212)

Puudega laste vanemad saavad lisaks lapsepuhkuse päevadele kasutada igas kuus ühe tööpäeva puudega lapse vanema lapsepuhkust iga puudega lapse kohta. Puudega lapse vanema lapsepuhkuse päeva eest on õigus saada hüvitist ühe tööpäeva vanemahüvitise suuruses.

Meede 1.2. Laste ja perede heaolu ning vägivallaohvrite õiguste tagamine toimiva lastekaitse- ja ohvriabi-süsteemi kaudu

Tegevus 1.2.1. Abivajavaid lapsi ja peresid toetavad teenused

Vanemlike oskuste arendamine

(vastutaja Tervise Arengu Instituut, lühikood 134)

Tervise Arengu Instituut tegeleb perede ja vanemahariduse valdkonna arendustegevustega. Lapsevanematele pakutakse tulemusliku vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ koolitusi, mis hõlmavad 2–8-aastaste laste vanematele mõeldud põhiprogrammi („Parent Basic Preschool“) ja 4–12-aastaste laste vanematele mõeldud jätkuprogrammi („Advanced Parent“). Programmi eesmärk on arendada vanemate vanemlike oskusi, et ennetada ja vähendada laste väärkohtlemist ja vaimse tervise probleeme. Tervise Arengu Instituut toetab kohalikke omavalitsusi koolituste läbiviimise kulude katmisel.

Välisvahenditest rahastatakse TAT-d „Laste ja perede toetamine“, mille abil toetatakse lapseootel ja lapse saanud peresid ning suurendatakse lapsevanemate teadlikkust vanema rollist laste arengu toetamisel esimestel eluaastatel. Oluliseks tegevuseks on igas eas (0–18-aastaste) laste vanematele mõeldud vanemaharidust toetavate ennetustegevuste arendamine ning üle-eestilise kättesaadavuse parandamine, muu hulgas pööratakse rohkem tähelepanu isade teadlikkuse parandamisele ja nende osaluse suurendamisele vanemaharidusprogrammides.

Lastekaitse korraldusmudeli rakendamine ja pereteenuste arendamine

(vastutaja Sotsiaalministeerium, lühikood 407)

Välisvahenditest rahastatakse TAT-d „Uue lastekaitse korraldusmudeli rakendamine“, mille abil töötatakse välja lastekaitse juhtumikorralduse mudel, et ühtlustada lastekaitsetöö kvaliteeti ning tagada seeläbi laste ja perede parem abistamine. Uue mudeli rakendamiseks on planeeritud toetada kohalikke omavalitsusi taotlusvoorude kaudu.

Välisvahenditest rahastatakse TAT-d „Laste ja perede toetamine“, mille eesmärk on luua ennetus- ja peretöökeskusi, suurendada KOV-is perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust, muuta peredele vajalik info ühest kohast kättesaadavaks ning luua kodulähedased võimalused tervise-, sotsiaal- ja psühholoogilisele abile juurdepääsuks, rõhuasetusega võimalike riskide varajasel märkamisel. Kogukondliku ennetus- ja peretöökeskuse

eesmärk on toetada laste ja perede heaolu süsteemse ja järjepideva ennetustegevusega ning kogukonna võimendamise ja oma kodukoha läheduses.

Lastemajateenus seksuaalselt väärkoheldud lastele

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 217)

Sotsiaalkindlustusamet pakub seksuaalselt väärkoheldud lapse ja seksuaalselt väärkohtlevalt käituvat lapse abistamiseks lastemajateenust, lähtudes rahvusvaheliselt tunnustatud lastemaja ehk Barnahusi mudelist, et pakkuda lapsele koordineeritud ja tõhusat abi ning hoida ära uut traumeerimist uurimise ja kohtumenetluse käigus. Lastemajad asuvad Tallinnas, Tartus, Jõhvis ja Pärnus.

Välisvahenditest rahastatakse TAT-d „Laste ja perede toetamine“, mille raames on planeeritud arendada ennast või teisi kahjustava seksuaalkäitumisega laste abivajaduse hindamise ja abistamise meetodeid, sealhulgas tõlkida ja hankida hindamisvahendeid ja käsiraamatuid, koolitada spetsialiste, arendada lastemaja teenuseid ja võrgustikutööd ning korraldada ravimeeskondade täiendõpet seksuaalse väärkäitumise ja parafilliate ravi alal.

Kinnise lasteasutuse teenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 223)

Kinnine lasteasutus pakub ajutist ööpäevaringset tuge ja turvalisust noortele, kelle käitumine seab tugevalt ohtu nende enda või teiste elu, arengu ja/ või tervise ning seetõttu on vajadus piirata nende vabadust. Kuivõrd kinnise lasteasutuse teenuse osutamisel piiratakse lapse liikumisvabadust, on tegu ühe intensiivsema ja vabadust piiravama abinõuga, mille kohta saab otsuse teha ainult kohus. Aastas saab teenust ca 100 last.

Kinnise lasteasutuse teenuse arendamiseks rahastatakse välisvahenditest TAT-d „Laste ja perede toetamine“, mille abil arendatakse teenusevajaduse hindamise süsteemi, käivitatakse kinnise lasteasutuse jätkutoe mudel, töötatakse välja teenuse osutamise ühtsed sisu ja kvaliteedi põhimõtted ning koolitatakse personali.

Mitmedimensiooniline pereteraapia (MDFT)

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 232)

Mitmedimensiooniline pereteraapia (MDFT – Multidimensional Family Therapy) on tõendus põhine perekeskne programm tõsise riskikäitumise ja mitmekülgse abivajadusega noortele ja nende peredele. MDFT programm on mõeldud 11–18-aastastele noortele, kelle puhul esineb õigusrikkumisi, sõltuvusainete kuritarvitamist, hälbivat käitumist, koolikohustuse mittetäitmist, pereprobleeme. MDFT programmi pakuvad Sotsiaalkindlustusameti terapeudid kuni 250 lapsele aastas. Teraapia on

pikaajaline, ühe perega tegeletakse keskmiselt 4–6 kuud.

Mitmedimensioonilise pereteraapia arendamiseks rahastatakse välisvahenditest TAT-d „Laste ja pere toetamine“, mille raames pakutakse terapeutidele vajalikke koolitusi erinevate sihtrühmadega töötamiseks ning tagatakse uute terapeutide/superviisorite väljaõpe.

Asendushoolduse korraldamise ja arendamise ning pädevuse suurendamise teenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 295)

Sotsiaalkindlustusameti ülesanneteks on riigisisese ja rahvusvahelise lapsendamise korraldamine, rahvusvahelise lapsendamise komisjoni teenindamine, hooldusperede sobivuse hindamine ja hooldusperede ettevalmistamine ning kohaliku omavalitsuse üksuse toetamine lapsele või perele sobivate meetmete leidmisel. Alates 2023. aastast on Sotsiaalkindlustusameti ülesandeks ka täienduskoolituste korraldamine asendushooldusel olevat last vahetult kasvatavatele isikutele (kasvatavad, perevanemad, hooldus-, eestkost- ja lapsendajapered), asendus- ja perekodu juhtidele ja võrgustikuliikmetele.

Välisvahenditest rahastatakse arendustegevusi TAT „Laste ja pere toetamine“ tegevuse „Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning perepõhise hoolduse arendamine“ kaudu eesmärgiga parandada teenuste kvaliteeti ning tagada sihtrühma õigused ja heaolu. Samuti toetatakse välisvahenditest teavitustööd uute hooldusperede leidmiseks.

Riiklik perelepitusteenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 291)

Riiklik perelepitusteenus on mõeldud ühise alaealise lapse või laste lahku läinud või lahkuminevatele lapsevanematele, kellel ei ole õnnestunud lapsega suhtluskorra ja lapse ülalpidamisega seotud küsimustes kokku leppida. Riiklik perelepitusteenus tagab, et vanemate lahkumineku korral oleks lapsevanematel võimalik lapse elukorraldusega seotud küsimustes sõlmida kokkuleppeid nii kohtuväliselt kui ka varajases faasis kohtumenetluses. Perelepitus aitab lapsevanematel teha parimad võimalikud kokkulepped nende laste arenguvajadustest lähtuvalt. Lisaks aitab perelepitus lastel vanemate lahkuminekuga kergemini toime tulla. Perelepitus toimub kõigile osapooltele emotsionaalselt ja füüsiliselt turvalises keskkonnas.

Riiklikku perelepitusteenust rahastatakse riigieelarvest. 2024. aasta I kvartali lõpuni viiakse Norra ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) finantsmehhanismide programmi raames ellu riiklikku perelepitusteenust toetavaid tegevusi.

Taastava õiguse teenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 415)

Teenuse eesmärk on erapooletu vahendaja kaasabil ohver ja juhtunuga seotud muud osapooled kokku tuua, anda neile selgitamise ja ärakuulamise võimalus ning jõuda vahendatud protsessi kaudu kokkuleppele, kuidas tekkinud kahju hüvitada ja õiglustunde taastumist toetada. Taastava õiguse meetmed aitavad ennetada konfliktide eskaleerumist ning tagada ohvrite turvalisus. Teenuse raames pakuvad ohvriabi korraldatud vahendust nii vabatahtlikud kui ohvriabitöötajad süüteo menetluse raames ja ka väljaspool seda. 1. aprillil 2023 kehtima hakanud uus ohvriabi seadus laiendab taastava õiguse teenuste ringi ja korraldamise aluseid.

Erivajadusega laste rehabilitatsiooniteenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 219)

Erivajadusega laste rehabilitatsiooniteenus eesmärk on toetada laste eakohast arengut ja toimetulekut, soodustada haridusasutuses õppimist ja oma eakaaslastega suhtlemist. Abivajava lapse puhul on eesmärk ennetada ka riski- ja rikkumiskäitumise kujunemist ja süvenemist, õpetada ja nõustada vanemaid, last ja võrgustikku igapäeva eluga toime tulema, suurendades võimalusi ühiskonnaelus osalemiseks. Teenuse saamise on eeldus, et inimesel on mitu probleemi, mida ei ole võimalik lahendada üksikteenuste abil ning vaja on mitme eriala spetsialistide ehk rehabilitatsioonimeeskonna sekkumist.

Sotsiaalkindlustusamet suunab teenust saama puudega lapse ning alla 18-aastase lapse, kelle KOV on tunnistanud abivajavaks lapseks lastekaitse seaduse tähenduses ja kellel on tuvastatud sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajadus.

Rehabilitatsiooniteenus korraldus on välja toodud sotsiaalhoolekande programmis sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse (lühikood 194) juures.

Erivajadusega laste abivahenditeenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 220)

Teenusega toetatakse erivajadusega lastele abivahendi ostmist või rentimist. Teenuse eesmärk on kompenseerida kahjustusest või puudest tingitud funktsioonihäiret, ennetada selle süvenemist, parandada või säilitada füüsilist ja sotsiaalset iseseisvust ning tegevus- ja töövõimet. Abivahendeid võimaldatakse vastavalt sotsiaalkaitseministri määrusega kehtestatud abivahendite loetelule (erimenetluse korras on võimalikud ka erandid). Lisaks pakutakse abivahendialast nõustamist, et toetada inimeste igapäeva- ja tööeluga toimetulekut. Riigipoolse soodustusega abivahendite kättesaadavus tagatakse inimestele Sotsiaalkindlustusameti lepingupartnerite kaudu. Abivahenditeenus

üks eesmärk on muuta teenus vajaduspõhiseks nii, et abivahendite kättesaadavus ei oleks seotud puude raskusastmega, vaid seda oleks võimalik soetada vajaduspõhise hinnangu alusel. Lisaks on eesmärk minna paberil abivahenditõendilt üle digitaalsele vormile, et lihtsustada abivahendi vajaduse tuvastamist ja abivahendi soetamist.

Saatjata alaealise välismaalase majutamise ja heaolu korraldamise teenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 216)

Saatjata alaealiseks välismaalaseks loetakse välismaalaserahvusvahelisekaitseandmiseseaduse § 2 lõike 1 ja § 6 lõike 1 tähenduses alla 18-aastast mitte Euroopa Liidu, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni kodanikku (sh Ukraina kodanik) või alla 18-aastast kodakondsuseta isikut, kes saabub või on saanud Eestisse ilma vanema, eestkostja või muu vastutava täisealise isikuta või kes jääb Eestis viibides ilma vanemast, eestkostjast või muust vastutavast täisealisest isikust.

Teenuse sisuks on saatjata alaealisele välismaalasele pakutav juhtumikorraldus ja asendushooldusteenuse tagamine (sh teenuse eest tasumine). Juhtumikorraldus hõlmab lapsega suhtlemist, abivajaduse hindamist, juhtumiplaani algatamist, lapse teenust saama suunamise otsuse tegemist ja lepingu sõlmimist. Juhtumikorraldust tehakse koostöös lapse, asendushooldusteenuse osutaja ja lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsuse üksusega.

Tegevus 1.2.2. Lapsi ja peresid toetavate meetmete arendamine ja pakkumine

Lastekaitsealase ennetus-, arendus- ja teavitustegevuse koordineerimine

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 213)

Sotsiaalkindlustusameti ülesanne on koordineerida valdkondadeülelt lastekaitsealast koostööd ja ennetust. Teenuse eesmärk on parandada lastekaitsealase ennetustöö kvaliteeti ning aidata kaasa laste ja noorte arengu, kaasatuse ja heaolu toetamisele perekonnas, haridusasutuses, kogukonnas ja ühiskonnas tervikuna. Tulemuste saavutamiseks ennetuses on oluline, et osapooled (riigiasutused, kohalikud omavalitsused, kolmas sektor ja teised ennetusega seotud organisatsioonid) järgiksid ennetustegevustes sarnaseid põhimõtteid nii oma valdkonnas kui ka partneritega koostöös. Sotsiaalkindlustusamet korraldab ka lastekaitsetöötajate täienduskoolitusi.

Välisvahenditest rahastatakse TAT-d „Laste ja perede toetamine“, mille raames toetatakse vajaduspõhiselt täiendavate tegevuste elluviimist.

KOVi lastekaitsealane nõustamisteenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 214)

KOV-i lastekaitsetöötajate nõustamisel pakutakse KOV-idele terviklikku, analüüsi- ja vajaduspõhist teenust, abistades juhtumite lahendamisel (juhendamisel lapse abivajaduse hindamisel kuni sobivate meetmete valikuni), vahendades rahvusvahelisi lastekaitsejuhtumeid, arendades juhtumikorralduse protsesse ja pakkudes töönoustamist. Nõustamisteenus suurendab lastekaitse võimekust kohalikul tasandil ja parandab lastekaitsetöö kvaliteeti.

Lastekaitse telefoniteenus (116 111)

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 215)

Lastekaitse telefoniteenused hõlmavad endas kompleksteenusena lasteabitelefoni 116 111, kadunud laste telefoni 116 000 ja spetsialistide ööpäevaringset nõustamist ning teenusega seotud ennetus- ja teavitustegevust.

Lasteabitelefon on ööpäevaringne tasuta telefoni ja interneti teel pakutav nõustamisteenus, kuhu saavad pöörduda nii lapsed kui täiskasvanud, et anda teada abivajavast lapsest või küsida nõu lastega seotud teemadel. Alates 2023. aastast pakutakse nii lastele kui täiskasvanutele nõustamist videosilla vahendusel ka viipekeeles. Lasteabitelefoni kaudu pakub Sotsiaalkindlustusamet spetsialistidele ka ööpäevaringset nõustamist abivajava või hädaohus oleva lapse abistamiseks. Ennetus- ja teavitustegevuse eesmärk on edendada lapse abivajaduse varajast märkamist ja reageerimist, teadlikkust lasteabitelefoni kui teenusest, aga ka lastega seotud teemadest üldisemalt.

Tegevus 1.2.3. Laste ja perede ning ohvriabi valdkonna arendamine

Lastekaitse- ja perepoliitika ning ohvriabi poliitika kujundamine ja selle elluviimise korraldamine

(vastutaja Sotsiaalministeerium, lühikood 54)

Teenuse sisuks on laste- ja perepoliitika väljatöötamine ja ellurakendamine, et aidata kaasa laste õiguste ja heaolu tagamisele, toetada perede sotsiaalmajanduslikku toimetulekut ja soodustada laste sündi. Lisaks on teenuse sisuks ohvriabiteenuseid ja -toetusi puudutava poliitika väljatöötamine ja elluviimise korraldamine. See hõlmab ministeeriumi ja valitsuse valdkonnapoliitiliste otsuste ja poliitika rakendamise ettevalmistamist ning EL-i otsustusprotsessis osalemist, strateegiadokumentide väljatöötamist ja elluviimise hindamist laste- ja perepoliitikat ning ohvriabi puudutavas, samuti huvigruppide teavitamist valdkonda puudutavatest algatustest ja otsustest ning nende kaasamist

aruteludesse, valdkondadeülese laste ja perede heaolu puudutava teabe kogumist ja avaldamist, sealhulgas lapsest lähtuvate andmete nähtavale toomist peavoolustatistikas. Teenuse raames toetatakse ka strateegiliste ja muude oluliste koostööpartnerite tegevust.

Välisvahenditest rahastatakse TAT-d „Laste ja perede toetamine“, mille raames viiakse ellu lastekaitseüsteemi ja laste hoolekandeteenuste arendusi. Muu hulgas katsetatakse uut lastekaitse juhtumikorraldusmudelit ja täiendatakse lastekaitsetöötajate tööriistaportfelli. Arendatakse traumakogemusega lastele suunatud sekkumisi ja kompleksprobleemidega lastele mõeldud teenuseid. Samuti arendatakse suure abi- ja hooldusvajadusega lastele uusi sihtrühmaspetsiifilisi teenuseid ja luuakse nende perede vajadustega arvestav hoiuteenus (TAT „Suure abi- ja hooldusvajadusega laste teenuste väljatöötamine ja arendamine“).

Töö ja pereelu ühitamise soodustamine

(vastutaja Sotsiaalministeerium, lühikood 55)

Töötavate lapsevanemate töö ja pereelu ühitamist soodustab tööandjate kaasamine peresõbraliku tööandja märgise programmi. Peresõbraliku tööandja märgist omav tööandja on tunnustatud kui tööandja, kes on edukalt oma organisatsioonikultuuri juurutanud töötaja- ja peresõbralikke meetodeid. Märgise saanud tööandja annab töötajale kindluse, et selles organisatsioonis väärtustatakse töötajat ning hinnatakse tema vajadusi hoida tasakaalu töö ja pereelu vahel. Teenust viiakse ellu välisvahenditest rahastatava TAT „Laste ja perede toetamine“ kaudu.

Asendushoolduse kvaliteedi parandamine

(vastutaja Sotsiaalministeerium, lühikood 56)

Teenuse raames suunab ja koordineerib Sotsiaalministeerium TAT „Laste ja perede toetamine“ raames asendushoolduse arendamist, võttes arvesse asendushoolduse valdkonna strateegilisi eesmärke ja valdkonnas toimuvaid muutusi. Tegevuse raames tehakse muu hulgas analüüse ja uuringuid valdkonna ja selle sihtrühmade olukorra väljaselgitamiseks.

Meede 1.3. Ohvriabiteenuste ja hüvitiste tagamine

Tegevus 1.3.1. Teenused ohvritele ja vägivallatsetajatele

Ohvriabi põhiteenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 292)

Ohvriabi põhiteenus on avalik teenus, mille eesmärk on tagada kuriteo, vägivalla või kriisijuhtumi ohvritele asjakohane toetus ja abi. Teenuse sisu on ohvriabi

poole pöördunud inimeste abivajaduse hindamine, psühhosotsiaalse abi osutamine, võimalikest teenustest ja kaitsemeetmetest teavitamine, mis hõlmab ööpäevaringset ohvriabi kriistelefoni (116 006) ning emotsionaalse toe ja hingehoiu telefoni (116 123). Ohvriabi poole võib pöörduda ka www.palunabi.ee lehelt leitava veebivestluse akna kaudu. Ohvrite kohtlemise arendamiseks hõlmab teenus ka spetsialistidele täiendkoolituste korraldamist, võrgustikutööd ning ennetus- ja teavitustegevuste korraldamist. Ohvriabi põhiteenust osutavad ohvriabitöötajad, kes paiknevad üle Eesti kõikides maakondades, enamasti politseiga samas hoones, kaugnõustamist pakutakse telefoni ja veebi teel.

Psühhosotsiaalne abi kriisijuhtumi korral

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 294)

Kriisijuhtumi ohvritele osutatakse psühhosotsiaalset kriisiabi, et toetada juhtunuga toimetulemist, vähendada selle mõju igapäevasele tegutsemisele ja taastada iseseisev toimetulek. Teenus sisaldab Sotsiaalkindlustusameti ööpäevaringset valmisolekut kriisijuhtumitele reageerida, olukorra hindamist ning seotud asutuste ja isikutega koostöö käivitamist, kriisijuhtumi ohvrite väljaselgitamist ja nende esmaste vajaduste hindamist, psühholoogilise esmaabi osutamist, muu psühhosotsiaalse abi käivitamist ning spetsialistide koostööd kriisijuhtumi ohvrite abistamisel. 2023. aasta 1. aprillil jõustunud ohvriabi seadus täpsustab teenuse komponendid ning sätestab ka infovahetuse alused koostöö ja abi osutamise tagamiseks. 2024. aasta prioriteet on teenuse korraldusmudeli ja osutamise optimeerimine, milleks vajaduse korral korraldatakse teenuse osutamine ümber, et see oleks riigieelarves planeeritud rahastuse piires võimalik, mõistlik ja eesmärgipärane.

Naistevastase ja perevägivalla ohvrite tugiteenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 317)

Naiste tugikeskuse teenuse eesmärk on aidata kaasa naistevastase vägivalla ohvri ja temaga koos vägivallada kogenud laste vägivallast pääsemisele, turvalisuse suurendamisele ja iseseisva toimetuleku saavutamisele. Teenust osutab erialaspetsialistidest koosnev meeskond ning see hõlmab esmase psühhosotsiaalse abi pakkumist, ohvri abivajaduse hindamist, ohvri nõustamist, juhtumikorraldust, vajaduse korral lisaks ka psühholoogilist nõustamist, psühhoteraapiat ja juriidilist nõustamist ning turvalist ajutist majutust kuni kuus kuud. Teenus on kättesaadav igas maakonnas.

Teenus hõlmab ka prostitutsiooni kaasatuid, tagades neile nõustamisteenused ja vajaduspõhise abi, sotsiaalnõustamise, juhtumikorralduse, vajaduse korral psühholoogilise ja juriidilise nõustamise, tugiisiku-teenuse ja jätkutoe ning vähendades seeläbi prostitutsiooniga tegelemisega kaasneva võivaid kahjusid.

Sihtrühma leidmiseks on oluline osa välitöödel. Prostitutsiooni kaasatute nõustamiskeskused asuvad neljas Eesti piirkonnas: Tallinn, Tartu, Jõhvi ja Pärnu.

Selleks et kiirelt ja tõhusalt abistada hädaohus olevat täisealist perevägivalla ohvrit, kellel esineb perevägivalla tõttu surma või raske tervisekahjustuse risk, kasutatakse Eestis kõikides maakondades Suurbritannias välja töötatud võrgustikutöö mudelit MARAC (Multi-Agency Risk Assessment Conference). MARAC-i eesmärk on ennetada lähisuhtevägivalla kõige raskemaid tagajärgi (tapmised, suitsiidid ja rasked tervisekahjustused) ning vähendada ja ennetada põlvkondadeülest rasket lähisuhtevägivalda. Eestis on 18 MARAC-i tuumikrühma, kuhu kuulub ohvriabi, politsei, kohaliku omavalitsuse, naiste tugikeskuse, prokuratuuri, lastekaitse ja aina sagedamini ka meditsiinivaldkonna esindaja.

Seksuaalvägivalla kriisiabi

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 199)

Teenuse eesmärk on tagada seksuaalvägivalla ohvrile vajalik meditsiiniline abi ja esmane psühhosotsiaalne abi, et aidata kaasa ohvri füüsilisele ja psühhosotsiaalsele taastumisele. Seksuaalvägivalla kriisiabikeskused pakuvad tasuta abi ööpäev läbi ning tegutsevad neljas Eesti piirkonnas (Lääne-Tallinna Keskhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikum, Ida-Viru Keskhaigla ja Pärnu Haigla). Kriisiabikeskustes tagatakse ohvrile seksuaalvägivalla tõttu vajalikud tervishoiuteenused (sh ravimid ja abivahendid) koos kohtumeditiinilise tõendmaterjali kogumisega. Kriisiabikeskusesse võivad pöörduda nii naised ja mehed kui ka igas vanuses lapsed. Uue ohvriabi seaduse alusel on seksuaalvägivalla ohvritel olenemata süüteomenetlusest õigus saada ka traumast taastumist toetavat vaimse tervise abi. Seeläbi on psühholoogiline abi kättesaadav ka minevikus seksuaalvägivalda kogenud ohvritele.

Inimkaubandusohvrite teenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 318)

Teenuse eesmärk on abistada inimkaubanduse ohvriks langenuid. Teenuse raames pakutakse majutust, toitlustust, tervishoiuteenuseid, materiaalselt ja psühholoogilist abi, juriidilist abi, tugiisikuteenust, tõlketeenust ning muid ohvri füüsiliseks ja psühhosotsiaalseks taastumiseks vajalikke teenuseid. Teenuse saamiseks peab olema alustatud kriminaalmenetlus.

Vägivallast loobumise toetamise teenus

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 273)

Teenuse eesmärk on aidata kaasa vägivalla ennetamisele ja tõkestamisele vägivalla toimepanijale

rakendatavate tegevuste kaudu. Vägivallast loobumise toetamine sisaldab vägivalla toimepanijamotivatsiooni ja psühhosotsiaalsete vajaduste hindamist, et otsustada teenuse vajaduse ja mahu üle, vägivallase käitumise võimaliku jätkumise riski hindamist ja nõustamist vägivallast loobumiseks. Kasutatakse nii individuaalset nõustamist kui grupiteraapiaid. Nõustamiste pakkumine on tagatud suuremates asulates eesti- ja venekeelsetes gruppides, kasutusel on erinevad tõendus põhised sotsiaalprogrammid, mis on mõeldud nii meestele kui naistele. Muu hulgas antakse osalejatele oskused, kuidas juhtida viha ja stressi ning arendada suhtlemisoskust. Enamate klientideni jõudmiseks ja tõhusamaks sekkumiseks töötab vägivallast loobumise tugiliin.

Traumast taastumist toetav vaimse tervise abi

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 201)

Traumast taastumist toetava vaimse tervise abi eesmärk on soodustada ohvri psühhosotsiaalse tasakaalu taastumist ning vähendada ohvri psüühika- ja käitumishäirete tekkimise tõenäosust või nende intensiivsust. Teenust on õigus saada kuriteoohvril, kelle suhtes toime pandud teo kohta on alustatud kriminaalmenetlus, ja perevägivalla või seksuaalvägivalla ohvril (olenemata menetlusest) ning eelnevalt nimetatud ohvri lapsel, lapselapsel, vanemal ja muul last kasvataval isikul, vanavanemal, õel, vennal, ohvriga abielus või püsivas kooselus oleval või olnud isikul, samuti isikul, kes osaleb kriminaalmenetluses tunnistajana. Teenus on näidustatud, kui Sotsiaalkindlustusamet on tuvastanud isiku abivajaduse. Teenust on võimalik saada kuni ühe Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuutasu alammäära ulatuses. Kuni abivajaduse äralangemiseni on teenust õigus saada inimkaubanduse ohvril, seksuaalselt väärkoheldud lapsel ja terrorikuriteo ohvril. 1. aprillil 2023 jõustunud ohvriabi seadus laiendas teenuse saajate ringi.

Kuriteoohvri hüvitis

(vastutaja Sotsiaalkindlustusamet, lühikood 200)

Kuriteoohvri hüvitis on suunatud neile, kes on Eesti Vabariigi territooriumil langenud vägivallakuriteo ohvriks ning on seetõttu saanud raske tervisekahjustuse ja varalise kahju (nt on vähenenud sissetulek või on tekkinud lisakulud seoses tervise taastamisega). Hüvitise eesmärk on aidata kannatanul tekkinud olukorras paremini majanduslikult toime tulla. Vägivallakuriteo ohvri surma korral on õigus hüvitisele ohvri ülalpeetavatel ja neil, kes on maksnud ohvri matusekulud.

LISA 2

Teenuste rahastamiskava

* Teenuste eelarved on indikatiivsed ning on kajastatud täiendava informatsiooni andmiseks.

Programmi teenuste rahastamiskava	Eelarve			
	2024	2025	2026	2027
Programmi kulud	1 001 126 051	1 041 880 616	1 073 916 275	1 095 411 195
Meede 1.1. Lastega perede majanduslikku toimetulekut ning töö- ja pereelu ühitamist toetav sotsiaalkaitsesüsteem	950 781 165	992 137 846	1 017 837 794	1 040 691 602
Tegevus 1.1.1. Hüvitised ja toetused lastele ja peredele	950 781 165	992 137 846	1 017 837 794	1 040 691 602
Elatisabi	12 914 695	13 540 303	13 516 994	13 500 048
Vanemahüvitis	395 391 418	423 452 964	436 542 522	448 548 015
Lapsevanemate pensioni- ja ravikindlustuskaitse	95 709 831	108 076 672	119 197 979	131 047 732
Peretoetused	411 124 771	409 878 659	409 792 155	407 121 664
Lapsepuhkuste tasu	12 153 139	12 751 378	13 325 530	13 885 893
Puudega lapse sotsiaaltoetus	17 859 595	18 108 272	18 587 600	19 073 639
Puudega lapse vanema lisapuhkepäevade tasu	5 627 715	6 329 598	6 875 013	7 514 611
Meede 1.2. Laste ja perede heaolu ning vägivaldaohvrite õiguste tagamine toimiva lastekaitse- ja ohvriabisüsteemi kaudu	41 924 859	41 162 849	47 370 124	45 851 213
Tegevus 1.2.1. Abivajavaid lapsi ja peresid toetavad teenused	34 363 793	33 973 336	40 306 620	30 972 229
Vanemlike oskuste arendamine	2 592 958	2 591 585	2 505 748	925 502
Lastekaitse korraldusmudeli rakendamine ja pereteenuste arendamine	277 737	290 468	6 788 252	786 734
Lastemajateenus seksuaalselt väärkoheldud lastele	1 687 360	1 455 755	1 453 824	1 206 409
Kinnise lasteasutuse teenus	2 325 258	2 319 528	2 317 374	1 997 639
Mitmedimensiooniline pereteraapia	1 406 936	1 353 929	1 355 002	1 351 435
Asendushoolduse korraldamise, arendamise ning pädevuste suurendamise teenus	3 661 192	3 840 325	3 769 041	2 863 454
Riiklik perelepitusteenus	1 835 829	1 834 247	1 831 704	1 832 497
Taastava õiguse teenus	936 544	921 402	918 363	772 279
Erivajadustega laste rehabilitatsiooniteenus	16 049 096	15 743 175	15 739 961	15 594 390
Erivajadustega laste abivahenditeenus	2 995 899	3 034 122	3 041 275	3 055 483
Saatjata alaealise välismaalase majutamise ja heaolu korraldamise teenus	594 982	588 800	586 077	586 408
Tegevus 1.2.2. Lapsi ja peresid toetavate meetmete arendamine ja pakkumine	2 438 829	2 408 883	2 407 730	2 382 104
Lastekaitsealase ennetus-, arendus- ja teavitus-tegevuse koordineerimine	761 290	750 238	749 801	715 045
KOV-i lastekaitsealase nõustamise teenus	585 135	575 928	577 384	583 081
Lastekaitse telefoniteenus (116111)	1 092 405	1 082 718	1 080 545	1 083 979
Tegevus 1.2.3. Laste ja perede ning ohvriabi valdkonna arendamine	5 122 237	4 780 630	4 655 773	12 496 881
Lastekaitse- ja perepoliitika ning ohvriabi poliitika kujundamine ja elluviimise korraldamine	4 907 469	4 464 846	4 424 422	12 161 780
Töö- ja pereelu ühitamise soodustamine	167 031	175 316	173 100	298 368
Asendushoolduse kvaliteedi tõstmine	47 737	140 468	58 252	36 734

Meede 1.3. Ohvriabi teenuste ja hüvitiste tagamine	8 420 027	8 579 921	8 708 358	8 868 380
Tegevus 1.3.1. Teenused ohvritele ja vägivaldsetele	8 420 027	8 579 921	8 708 358	8 868 380
Ohvriabi põhiteenus	1 339 797	1 330 666	1 328 215	1 330 885
Psühhosotsiaalne abi kriisijuhtumi korral	684 737	679 499	677 188	677 011
Naistevastase ja perevägivald ohvrite tugiteenus	1 752 336	1 744 421	1 742 939	1 745 133
Seksuaalvägivald kriisiabi	715 705	709 396	707 417	708 188
Inimkaubandusohvrite teenus	458 419	452 645	450 500	450 797
Vägivallast loobumise toetamise teenus	682 364	677 126	674 815	674 638
Traumast taastumist toetav vaimse tervise abi	2 007 633	2 222 204	2 377 404	2 544 851
Kuriteohvri hüvitis	779 035	763 963	749 880	736 876